

Almanya'nın 1990-2018 Yılları Arasındaki Ekonomik Gücünün Askeri Güce Dönüşüm Analizi*

Analysis of The Transformation of Germany's Economic Power to Military Power Between 1990-2018

Mehmet EMİR**

Başvuru Tarihi: 21.07.2022

Kabul Tarihi: 20.10.2022

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Özet

Her devletin milli gücünü meydana getiren bir takım karakteristik unsurlar vardır. Bunlar kısaca nüfus, milli kültür, coğrafya, doğal kaynaklar, ekonomik güç, askeri güç ve diplomatik güç olarak sıralanmaktadır. Bu unsurlardan ekonomik ve askeri güç detaylı olarak ele alınıp incelenmiştir. Çalışmanın özü Federal Almanya Cumhuriyeti'nin ekonomik gücünün 1990-2018 yılları arasında askeri güce dönüşüp dönüşmediğinin analizine dayanmaktadır. Bunun için Neorealist bir yaklaşım ve askeri-endüstriyel model benimsenmiştir. Makalede ekonomik güç ve askeri güç kıyaslamaları yapılarak Almanya hakkında elde edilen sonuçlara göre değerlendirmelerde bulunulmuştur. Ayrıca Almanya'nın ekonomik gücünün askeri güce oranla daha belirgin olduğu ve akıllı güç unsurları gözetilerek özellikle dış politika stratejilerinin buradan hareketle belirlendiği görülmüştür. 1990-2018 yılları arasındaki zaman dilimi incelenmiş ve buradan hareketle güç projeksiyonları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Almanya, Ekonomik Güç, Askeri Güç, Büyük Güçler.

Abstract

Each state has a number of characteristic elements that make up the national power. These are briefly listed as population, national culture, geography, natural resources, economic power, military power and diplomatic power. Economic and military power, which is one of these elements, has been discussed and examined in detail. The essence of the study is the analysis of whether the economic power of the Federal Republic of Germany has turned into military power between 1990 and 2018. For this, a Neorealist approach and a military-industrial model were adopted. In this article, economic and military power comparisons are made and evaluations are made according to the results obtained about Germany. In addition, it was seen that Germany's economic power was more pronounced than military power and foreign policy strategies were determined by taking into consideration the elements of smart power. The time period between 1990-2018 was examined and power projections were evaluated from this point of view.

Keywords: Germany, Economic Power, Military Power, Great Powers.

* Bu çalışma Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde kabul edilen "Almanya'nın 1990-2018 Yılları Arasındaki Ekonomik Gücünün Askeri Güce Tahvili" adlı yayınlanmamış yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

** Ankara Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Doktora Adayı, memir@ankara.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3143-1439

Giriş

Almanya ekonomik, politik ve savunma alanlarında kilit önemde olan ve aynı zamanda Avrupa kıtasının beyni olarak görülen küresel bir güçtür. Modern Avrupa'da adını konuşulan dilden alan tek devlettir (Fulbrook, 2008, s. 27). Ayrıca tarihin en güçlü devletlerinden olan Roma'nın ve Bizans'ın yıllarca savaşıp yenemediği nadir bir millettir (Akgönenç, 2010, s. 17).

Dünya tarihinde çok önemli ve ayrıcalıklı bir konuma sahip olan Almanya, yirminci yüzyılda dünya çapında iki savaşın tetikleyicisi olmuş (Ünver, 2018, s. 1) ve her iki savaşı da kaybetmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından galipler tarafından bölünen Almanya aradan geçen kırk beş yıl sonunda tekrar birleşmeyi başarmıştır (Emir, 2021b, s. 276). İki Alman devletinin yeniden birleşme süreci ise dünya tarihi açısından çok önemli bir kırılma anına denk gelmiştir. 1990'ların başında uluslararası ilişkiler alanında iki kutuplu dünya düzeni yıkılmış, komünizm yenilmiş, S.S.C.B. ve Yugoslavya dağılmış, ilk defa komünist bloktan bir devlet kapitalist bloktan bir devlete entegre olmuş, tek kutuplu bir süper gücün devri başlamış ve internet gibi gelecek dönemin dengelerini tamamen değiştirecek yenilikler ortaya çıkmıştır (Armaoğlu, 2016, s. 811; Hook & Spanier, 2016, s. 261; Özen, 2004, s. 192; Uçarol, 2015, ss. 1111-1112). NATO'nun kurulmasına sebep olan temel tehdit ortadan kalkmış ancak örgütün devamlılığı için yeni görev stratejileri benimsenmiştir. 2000'li yılların başından itibaren yeni bir kırılmalar dönemi yaşanmaya başlamıştır. Bu kırılmanın başlangıç anı ise 11 Eylül 2001 tarihinde ABD'de bulunan Dünya Ticaret Örgütüne ait ikiz kulelere ve Pentagon'a karşı yapılan saldırılar olmuştur. 11 Eylül 2001 saldırılarıyla başlayan ve özellikle Ortadoğu ve Kuzey Afrika coğrafyasına yapılan müdahalelerin etkisi günümüzde dahi hissedilmektedir. 11 Eylül saldırıları nedeniyle ABD uluslararası düzende yaptığı eylemlere meşruiyet kazandırma olanağı bulmuştur (Kaygusuz, 2007, s. 148). Almanya bu zorlu sürece uygun bir dış politika stratejisi uygulamıştır. 2010'lardan başlayarak günümüze kadar gelen süreçte ise uluslararası ilişkiler alanında meydana gelen yeni olay ve değişimlerin etkileri eskiye nazaran daha fazla ve daha hızlı bir şekilde hissedilmektedir. Özellikle Çin Halk Cumhuriyeti'nin ekonomik alanda başlayan ve askeri olarak da devam eden olağanüstü gelişimi küresel güç dengelerini (balance of power) değiştirmeye başlamıştır. Sistemdeki her aktör çıkarlarını korumak için bu yeni güç dengesi değişimine göre hareket tarzı benimsemiştir.

Güç Kavramı

Uluslararası ilişkiler disiplininin en önemli kavramlarından birisi olan güç; bir aktörün diğer bir aktörün eylemini değiştirebilme yetisi olarak ifade edilmiştir. Gücün istenilen etkiyi yapılabilmesi için kullanılmasının ya da kullanıma ihtimalinin yüksek olması gerekmektedir (Arı, 2013a). Gücün ölçülebilmesinde etkili unsurlar ise; askeri kapasite, ekonomik kapasite, doğal kaynaklar, nüfus, coğrafya, diplomasi, hükümetin niteliği, milli karakter ve milli ahlakıdır. Gücün ifa türleri de ödüllendirme, cezalandırma, ikna etme ve zor kullanmadır (Çakmak, 2014, ss. 60-63). Akıllı Güç ise yumuşak güç, sert güç ve diplomasinin uyumlu ve dengeli bir karışımıdır (Yılmaz, 2017b, s. 163). Neorealist Teoriye göre uluslararası sistemde anarşi hakimdir ve bu düzenin en önemli aktörleri devletlerdir. Sistemin anarşik olmasından dolayı devletlerin en önemli görevleri güvenliklerini sağlamaktır. Güvenliklerini sağlamak için ya askeri ve ekonomik olarak güçlü olacaklar ya da güç dengesi (balance of power) oluşturarak hayatta kalmaya çalışacaklardır (Çakmak, 2014, ss. 121-125). Askeri güç ve ekonomik güç kavramları Neorealist Teorinin en temel unsurları arasında yer almaktadır.

Ekonomik Güç

Ekonomik gücün tanımı üzerinde genel kabul görmüş bir uzlaşma yoktur. Bu gücün tanımlanması da doğal olarak görecelidir. Ekonomik güç; bir ülkede gelişim, güvenlik ve mutluluk gibi varılmak istenen hedefler için kullanılacak kaynaklar toplamı ve bu kaynak değerlerin meydana getirdiği toplam hasıladır (Yılmaz, 2017b, s. 158). Ekonomik gücün makro seviyede ölçümü için en çok kullanılan yöntem Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH)'dir (Beckley, 2018, ss. 7-44). GSYİH bir yıllık zaman diliminde ülkede üretilen toplam mal ve hizmetlere karşılık gelen ekonomik değerdir. Bu hesaplamanın pratik tarafı ise elde edilen verilerin makro ekonomiyi ölçmekte kullanılan en etkili araç olmasından kaynaklanmaktadır. Ekonomik güç esnekliği sebebiyle kolaylıkla diğer güçlere dönüştürülebilmesi nedeniyle çok etkilidir. Ekonomik güç; askeri gücü bütünleme ve/veya artırma olanağı verirken aynı zamanda siyasi güce dönüşümüyle de (Özdemir, 2008, ss. 114-143) çıkarların korunması için daha ayrıcalıklı bir konuma erişme imkânı sağlamaktadır. Ekonomik gücün ölçülmesinde; doğal kaynak kapasitesi, ekonomik yapı, sektörel dağılım ve bunların kapasitesi, işgücü,

ekonomik yeterlilik, ekonomik dışa bağımlılık, paranın değeri, diğer finansal ve ekonomik kuruluşlarla ilişkiler, şirket sayısı, kredi notu, uluslararası marka sayısı, teknolojik kapasite, Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) ve veri ulaşım hızı gibi etkenler kullanılmaktadır. Ulusal gücün en önemli unsuru da ekonomidir (Yılmaz, 2017b, ss. 158-159). Ekonomik gücün ölçümü için genellikle GSYİH kullanılmakla beraber ulaşılan sonuçların değerlendirilmesi açısından bir takım yapısal sorunlar da bulunmaktadır. Bunların en başında ise GSYİH'nin tüketimi hesaplamaması gelmektedir. Ayrıca imalat giderleri, sosyal güvenlik harcamaları ve askeri harcamalar da aslında ekonomi içinde (Hatap & Yeltin, 2022, s. 106) gider olmalarına rağmen GSYİH hesaplamasında üretim çıktısı olarak görünmektedir (Beckley, 2018, ss. 16-17). Ancak bu tür eksiklikleri de olsa GSYİH değerlendirmeleri her ülke için aynı şekilde hesaplanmaktadır. GSYİH hesaplamasında nüfusun çokluğu ve yüzölçümü büyüklüğü gibi unsurlar gelişim ve ilerleme potansiyeli bakımından avantaj sağlayabilmektedir. Bu potansiyelin iyi değerlendirilememesi durumunda ise tam tersi sonuçların gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Askeri Güç

Askeri Güç kavramına ait Uluslararası İlişkiler disiplinde kesin bir tarif bulunmamaktadır. Ekonomik güç de olduğu gibi askeri güce bakış açısı da göreceli olmuştur. Bu gücün bileşenleri; modern savaş teknolojisine sahip olmak, nitelikli silahlara sahip olmak, disiplinli bir orduya ve iyi bir askeri liderliğe sahip olmaktır. Konvansiyonel silah mevcutları, nükleer silah mevcutları, askeri personel sayısı, askeri harcamalar, nüfusun büyüklüğü, komşu ülkelerle olan dost/düşman algısı da doğrudan askeri güçle ilgilidir (Arı, 2013b, ss. 65-66). Bir devletin askeri gücünün dünya çapında değerini belirlemek için şunlara bakılmaktadır; nükleer silaha sahip olup/olmaması, diğer devletlerde askeri olarak konuşlanıp/konuşlanmadığı, haberleşme kabiliyetinin seviyesi, modern teknolojiyle diğer devletlere göre bütünleşmede bariz bir farklılığın olması ve lojistik gücünün seviyesi (Yılmaz, 2017b, s. 152). Askeri gücün dış politikada etkisi ordunun etkinliğine bağlıdır. Ayrıca küresel seviyede güçlü bir devletin sadece ekonomik güce değil bunun yanında her zaman hazır bulunan bir askeri güce de ihtiyacı vardır (Yılmaz, 2017b, ss. 151-160). Askeri gücün hesaplanmasında ekonomi, nüfus gibi verilerin de dahil edilmesi mümkündür. Bu bakımdan karma yaklaşımlarda mevcuttur. Ayrıca konvansiyonel askeri yapılanmalar ile nükleer silahlara sahip olup/olmamanın birlikte ya da ayrı değerlendirildiği hesaplamalar da vardır. Gelişen yapay zeka, robot teknolojisi, siber savunma/saldırı ve nükleer silahlara sahip olmak gibi kriterler askeri güç kavramına bakış açısını sürekli değiştirmektedir. Bu sert güç unsurunun ekonomik gücü ve siyasal gücü etkileyebilmesi yönü de bulunduğundan çok önemlidir (Özdemir, 2008, ss. 114-143). Makalede asker sayıları, askeri harcamalar, Global Fire Power (GFP) verileri, ekonomik veriler ve nüfus verileri dikkate alınmıştır. Yapay zekâ ve robot teknolojisinin etkisi ile siber sahada henüz ölçüm yapılabilecek kadar net veriler elde edilemediğinden bu alanlar kapsam dışı bırakılmıştır. Ayrıca nükleer silahlara sahip olma/olmama durumuna göre caydırıcılık stratejileri de (Kroening, 2013, ss. 141-171) değerlendirmeye alınmıştır.

Almanya'nın Ekonomik Gücünün Analizi

Ekonomik gücün ölçüsü diğer güçlerin de sınırlarını belirlemektedir. Ekonomik güç kavramı aslında diğer güçlere kolaylıkla dönüşebilmesi nedeniyle de esnek bir özellik taşımaktadır (Beckley, 2010, ss. 43-79). Bahsedilen diğer güçler ise bilhassa askeri ve politik güç kavramlarıdır. Federal Almanya ekonomisi İkinci Dünya Savaşı'nın ardından analiz edilirken beş döneme ayrılmıştır. Bu dönemler 1945-1950; tasfiye ve ayrışma dönemi, 1950-1989; toparlanma ve hızlı ekonomik büyüme, 1990-2008; yeniden birleşme ve yeniden yapılanma, 2008 ve sonrası için istikrar döneminden oluşmaktadır. Alman ekonomisinin başarısı hükümet ve iş dünyası arasındaki yönetimde görülmüştür (Mcnabb, 2016b, ss. 97-112). İki Almanya'nın birleşme sürecinin en önemli nedeni ekonomi olmuştur. Birleşme teorileri için iki devlet arasındaki farklar açısından en az üç önerme belirlenmiştir. Bunlardan ilki özel mülkün korunmasıdır ki bunun ekonomik performansı etkilediği görüşü hakimdir. İkinci olarak iklim şartları ve çevresel faktörler gibi doğal nedenlerin varlığı ve son olarak ise ekonomik pazarlara erişebilme imkânı öne sürülmüştür. American Economic Review tarafından yapılan araştırmada en önemli gerekçenin ekonomik neden olduğu belirlenmiştir (Redding & Sturm, 2005, ss. 2-39). Almanya ekonomisinin (Tablo 1) özünü ihracat, dış yatırımlar ve hükümet fonları oluşturmaktadır (Kronauer, 2016, ss. 75-76). GSYİH'nin ortalama artış hızı % 1.67'dir.

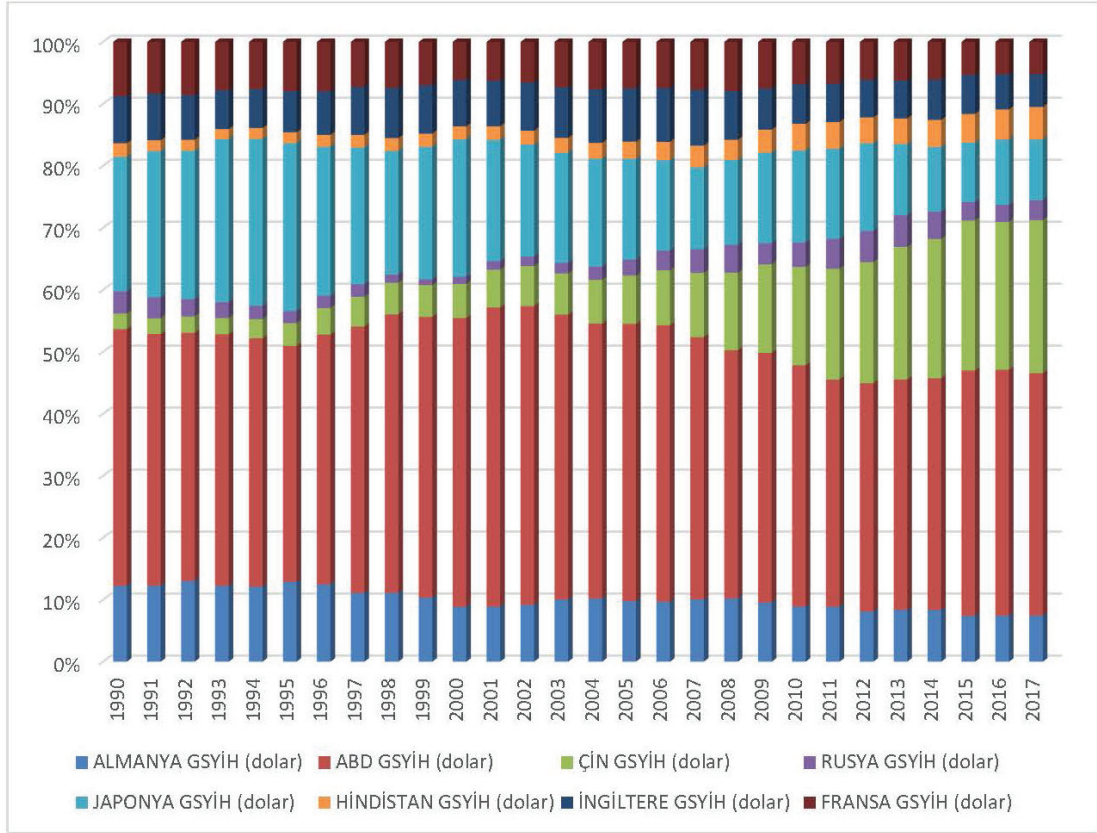
TABLO 1. ALMANYA'NIN GSYİH VERİLERİ

YIL	GSYİH (dolar)	GSYİH, Kişi başına (dolar) (reel parite)	GSYİH Yıllık Artış %
1990	1.764.967.948.917	22.220	5,26
1991	1.861.873.895.109	23.269	5,11
1992	2.123.130.870.382	26.334	1,92
1993	2.068.555.542.411	25.489	-0,96
1994	2.205.966.011.812	27.088	2,46
1995	2.591.620.035.485	31.730	1,74
1996	2.503.665.193.657	30.564	0,82
1997	2.218.689.375.141	27.046	1,85
1998	2.243.225.519.618	27.341	1,98
1999	2.199.957.383.337	26.796	1,99
2000	1.949.953.934.034	23.719	2,96
2001	1.950.648.769.575	23.687	1,70
2002	2.079.136.081.310	25.205	0,00
2003	2.505.733.634.312	30.360	-0,71
2004	2.819.245.095.605	34.166	1,17
2005	2.861.410.272.354	34.697	0,71
2006	3.002.446.368.084	36.448	3,70
2007	3.439.953.462.907	41.815	3,26
2008	3.752.365.607.148	45.699	1,08
2009	3.418.005.001.389	41.733	-5,62
2010	3.417.094.562.649	41.786	4,08
2011	3.757.698.281.118	46.810	3,66
2012	3.543.983.909.148	44.065	0,49
2013	3.752.513.503.278	46.531	0,49
2014	3.890.606.893.347	48.043	1,93
2015	3.375.611.100.742	41.324	1,74
2016	3.477.796.274.497	42.233	1,94
2017	3.677.439.129.777	44.470	2,22

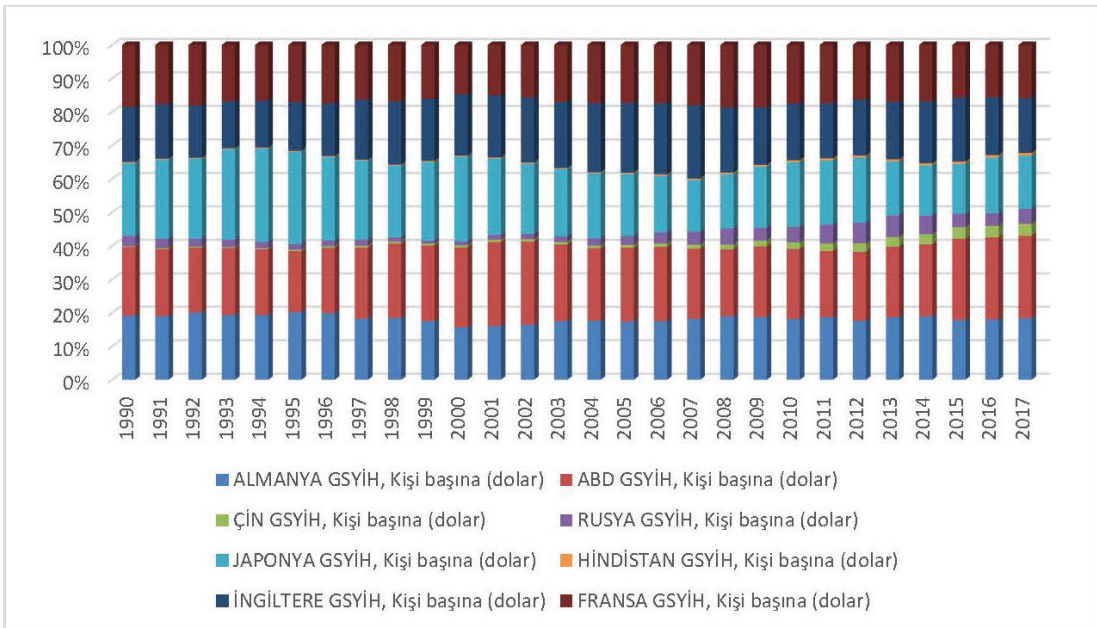
Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

Almanya'nın ekonomik gücünü göstermesi bakımından (Şekil 1-2) Dünya Bankası verilerine göre küresel seviyede dördüncü büyük ekonomiye sahip olması dikkate değerdir ("World Development Indicators," 2018).

Şekil 1. 1990-2017 YILLARI ARASI KARŞILAŞTIRMALI GSYİH (REEL PARİTE OLARAK)

Şekil 2. 1990-2017 YILLARI ARASI KİŞİ BAŞINA DÜŞEN KARŞILAŞTIRMALI GSYİH (REEL PARİTE OLARAK)

1990 yılında Demokratik Almanya Cumhuriyetini devralan Federal Almanya Cumhuriyeti için bu tarihten itibaren yeni ekonomik zorluklar meydana gelmiştir. Eski Doğu Almanya'nın yeniden yapılandırılması en önemli içişleri meselesi olmuştur. Yeniden birleşen Almanya'nın ilk yıllarındaki ekonomisinin odak noktası budur (Fulbrook, 2008, ss. 235-241). 1990'lı yıllar birleşme süreci nedeniyle Almanya ekonomisi için çok önemli olmuştur. Ayrıca bu dönemde özellikle Maliye Bakanlığı ve Bundesbank politikalarının da ekonomiyi olumsuz etkilediği öne sürülmüştür (Bibow, 2001, ss. 1-9). Helmut Kohl'un bütçe açığını kapatmaya yönelik planlarının Bundesbank'ın devreye girmesi nedeniyle gerçekleşemediği görüşü (Max Planck Enstitüsü) hakimdir. Ayrıca ekonomik verilere göre 1991 yılında eski Batı Almanya coğrafyasında yaşayanların kişi başına düşen milli geliri 22,687 Euro iken eski Doğu Almanya coğrafyasında yaşayanların kişi başına düşen milli geliri yalnızca 7,342 Euro'ya tekabül etmiştir. 2016 yılında bu değerlere tekrar bakıldığında ise eski Batı Almanya coğrafyasında yaşayanların kişi başına düşen milli geliri 39,270 Euro iken eski Doğu Almanya coğrafyasında yaşayanların kişi başına düşen milli geliri 26,453 Euro'dur. Eski Doğu Almanya coğrafyasına göç yaşanmasına (eski Batı Almanya'dan) ve kalkınma politikalarına rağmen burada yaşayanların kişi başına düşen milli geliri eski Batı Almanya coğrafyasında yaşayanların ancak üçte ikisi kadardır (Scharpf, 2018, s. 28). 2015 yılında Hong Kong Yasama Konseyinde yapılan çalışmaya göre yeniden birleşmenin Almanya'ya maliyeti toplamda iki trilyon Euro olmuştur. Yeniden birleşmenin yirminci yılında eski Doğu Almanya bölgesinin kalkınması için her yıl ortalama yüz milyar Euro harcanmıştır. Federal Hükümet tarafından eski Doğu Almanya bölgesinde ekonomik büyüme ve yaşam koşullarında gelişme görülmüş olsa da bölgenin kalkınmasını hızlandırmak için bir dizi projenin uygulanmasına ihtiyaç olduğu belirtilmiştir (Latest Development of Germany After Reunification, 2015, ss. 1-4). İki devletin birleşmesinden yirmi sekiz yıl sonra dahi doğuda çalışanlara ödenen maaş batıdakilerin ancak %82'si kadardır. Birleşmeden bu yana ticari işletmeler, üniversiteler yada medya sektöründe doğu kökenli yöneticilere nadiren rastlanılmıştır (Fürstenau, 2018). Bununla beraber 2010 yılında yani birleşmenin yirminci yılında eski Doğu Almanya ile ekonomik bütünleşmenin sağlanamadığı ve yapılan tahminlere göre de önümüzdeki on yıl boyunca hedeflenen bütünleşmeye ulaşılamayacağı savunulmuştur (Şanlıoğlu, 2010, ss. 73-99). 1990'ların başındaki uluslararası politikada meydana gelen gelişmeler (SSCB'nin dağılması, iki kutupluluğun sona ermesi gibi) Almanya'yı aynı zamanda bölgesel olarak da daha faal olmaya yöneltmiştir (Canbolat, 2009, ss. 193-200). Avrupa Birliğine giden süreçte öncülük yapan Almanya'nın en önemli gücü ise ekonomisi olmuştur. On yılın sonunda AB üyesi ülkelere, bazı üye devletler (İsveç, Danimarka) hariç olmak üzere ortak para birimi olan Euro'ya geçme kararı alınmıştır. Bu geçiş sürecinde Alman Markı'nın değeri baz alınmış ve yeni para birimi Euro, 2002 yılı başından itibaren tedavüle çıkmıştır. Almanya'nın kıtasındaki rakipsiz ekonomik gücü, politika belirleyebilme açısından da diğer üyelere karşı avantaj sağlamıştır. 2008 yılında ABD'de "Mortgage Krizi" olarak bilinen ekonomik krizin Avrupa kıtasına da yansımaları olmuştur. AB üyesi ülkelerin ekonomilerinde olumsuz gelişmeler meydana gelirken bazı üye devletler bu durumdan diğerlerine göre daha fazla zarar görmüştür (Bergbauer, 2018, s. 87). Avrupa'daki bu ekonomik çalkantı "Euro krizine" sebep olmuştur. Almanya hem kendi hem de AB'deki üye devletlerin ekonomik sorunlarıyla uğraşmak zorunda kalmıştır. Alman tarihinde ekonomisi ilk kez 2009 yılında GSYİH %5,62 oranında gerilemiştir. Ancak Alman ekonomisi 2014 yılından itibaren eski ekonomik istikrarına bir nebze kavuşabilmiştir. Bununla beraber bazı AB üye devletlerinin ekonomik sorunları devam etmiştir. Bu devletlerin ekonomik sorunları doğal olarak Almanya'ya da ilgilendirmiştir.

Almanya ekonomisinin en güçlü yanı ise dış ticaret fazlası vermesinden (Tablo 2) kaynaklanmaktadır. Almanya dış ticaret fazlası vermesi yönüyle diğer büyük güçlerle mukayese edildiğinde dünyada ilk sıradadır. Almanya'nın Dış Ticaret Denge ortalaması %3.05'tir.

TABLO 2. ALMANYA'NIN DIŞ TİCARET DENGESİ

YIL	DIŞ TİCARET DENGESİ (\$)	DIŞ TİCARET DENGESİ (GSYİH %)
1990	46.455.960.977	2,63
1991	-26.552.087.392	-1,43
1992	-25.251.758.367	-1,19
1993	-21.405.510.144	-1,03
1994	-33.443.474.409	-1,52
1995	-32.185.501.367	-1,24
1996	-17.018.444.385	-0,68
1997	-11.519.721.421	-0,52
1998	-15.625.426.091	-0,70
1999	-31.310.743.461	-1,42
2000	-33.785.852.695	-1,73
2001	-7.024.538.821	-0,36
2002	39.762.531.030	1,91
2003	36.056.017.042	1,44
2004	126.071.791.555	4,47
2005	131.660.786.822	4,60
2006	171.287.377.845	5,70
2007	233.272.760.463	6,78
2008	210.893.476.553	5,62
2009	198.872.297.218	5,82
2010	193.033.943.883	5,65
2011	228.666.342.383	6,09
2012	248.917.810.141	7,02
2013	253.033.655.752	6,74
2014	289.162.896.997	7,43
2015	300.804.181.614	8,91
2016	297.318.658.105	8,55
2017	297.117.538.113	8,08

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

Ancak ekonomik gücün bu tür bir yapıya dayanmasının hem avantajları hem de dezavantajları olmuştur. Avantajları ekonominin sürekli canlı tutulabilmesi, vatandaşlarına istihdam sağlayabilme olanağı, işsizlik sorununun azaltılabilmesidir. Diğer yandan ise dış ticareti temel alan bir ekonomide istikrarlı bir büyüme için uluslararası alanda barışçıl ve tam rekabet koşullarının var olması gerekmektedir. Savaşlar, diplomatik gerginlikler, ekonomik krizler vb. dış ticaret temelli bir ekonomi için dezavantajlardır. Bir diğer husus ise dış ticarete konu olan mal ve hizmetlerin istikrarlı olarak tercih edilmesi gerekmektedir. Dış ticaret için en tehlikeli konu gümrük duvarlarıdır. Devletlerin gerektiği zaman çıkarlarını korumak için gümrük vergilerini arttırmak, mal ve hizmet alımını durdurmak, başka bir devlete yönelmek veya kendi iç pazarını güçlendirmek için ithal ikameci bir politika izlemek gibi seçenekleri de bulunmaktadır. Örneğin İngiltere'nin AB'den çıkmasından dolayı Almanya ekonomisi bu durumdan doğrudan zarar görmüştür (Bolton, 2010, ss. 1-2). ABD tarafından çelik ithalatına 2018 yılında konulan yeni gümrük vergileri de Alman ekonomisini olumsuz etkilemiştir. Bütün bunlar birlikte değerlendirildiğinde esnek bir uluslararası politikada bu tür bir ekonomik gücün savaş, kriz ve buhran anlarında kırılganlığı söz konusudur. Dolayısıyla Almanya'nın ekonomisi en büyük gücüyken aynı zamanda en hassas noktadır (McNabb, 2016a, ss. 113-133). 2015 yılında dönemin Maliye Bakanı Wolfgang Schäuble ise katılmış olduğu bir söyleşide Alman ekonomisinin dış ticaret fazlası vermesine dayanan ekonomik zafiyetine kalıcı bir çözüm getiremediğine değinmiştir (Schauble, 2015). Federal Almanya Ekonomi Olayları ve Enerji Bakanlığınca yayınlanan bir raporda (2018) Alman ekonomisinin güç kaybetmesine rağmen toparlanmasının altıncı yılında olduğu belirtilmiştir. Ekonomik toparlanmanın hız kaybetmesinin nedeni ise küresel seviyede arz ve talep faktörlerinden kaynaklanmıştır. Almanya'nın en önemli ihracat kalemlerine olan talep küresel seviyede ticaretin yavaşlamasıyla azalmıştır. Ayrıca artan şirket sayısı işgücüne ve aramallara ulaşmada zorluklara neden olmuştur. Enflasyonun 2016 yılından sonra yükseldiği seviyelerde kalması beklenmiştir. İşgücüne katılım artarken işsizlik oranının da düşeceği tahmin edilmiştir. Özet olarak 2020 yılına kadar Alman ekonomisindeki bütçenin fazla vermesinin bir miktar düşse de yine gerçekleşeceği öngörülmüştür (Joint Economic Forecast Summary 2/18, 2018, ss. 1-8). Almanya 1990'ların ortalarına kadar güvenlik odaklı ve bilinen dış kültür politikalarını uygulamış ancak bu tarihten sonra ticaret odaklı yeni bir strateji izlemiştir. Ticaret üzerine Almanya'nın yeni stratejisinde özellikle halkla ilişkiler ve pazarlama üzerine yoğunlaşmıştır. Geleneksel yaklaşımın dışında daha belirgin bir yöntem izlendiği ve bunun için tanınan bir kişilik olan Claudia Schiffer'in küresel metropollerdeki ilan panolarındaki görseli üzerinden hareketle Almanya hem halkla ilişkiler hem de pazarlama üzerinden ortak bir strateji benimsemiştir.

Sonuç olarak küreselleşme ve dış politika stratejileri eşgüdüm içinde izlenerek Almanya açısından halkla ilişkiler ve dış ticaret politikasının bütünsel olarak yürütülmesi önemsenmiştir (Hülse, 2009, ss. 293-316). The Economist'in yaklaşımına göre 2015-2025 arası on yıllık tahminde Almanya'nın bu süreçte ekonomik gerileyişiyle beraber sıkıntılar yaşayacağı değerlendirilmiştir. Almanya, AB'nin ağırlık merkezidir ancak GSYİH'sının yarısından çoğunu ihracatı oluşturur ve bu ihracatın yarısı da diğer AB ülkelerine yapılmaktadır. Almanya'nın bu ihracat gücü ekonomik büyüme, tam kapasiteli çalışma ve sosyal istikrar sağlamıştır. AB'nin yapısı (Euro'nun değeri ve diğer birçok düzenleme dahil olarak) Almanya'nın bu ihracatını kolaylaştıracak şekilde planlanmıştır. Bu ihracat gücünün kırılgan yapısından dolayı sürekliliği ticaret ortaklarının beğenilerine ve malları satın almalarına bağlıdır. Diğer bir ifadeyle ihracat gücüyle var olmak demek her zaman tam rekabet koşulları içinde olmak demektir (Decade Forecast: 2015-2025, 2017, ss. 2-5). Almanya'nın 2025 yılında G8 ülkelerinden birisi olmaya devam edeceği tahmin edilmiştir. Diğer ülkelerin ise ABD, Çin, Hindistan, Japonya, İngiltere, Fransa ve Rusya olması beklenmiştir (Cooper & Flemens, 2013, s. 952). Ayrıca dış ticaretin Alman ekonomisi için can damarı olması sebebiyle bunun korunması amacıyla askeri olarak da güçlü olunması gerekmektedir. Uluslararası düzlemde ekonomik gücün askeri güçle desteklenmesi bu gücün daha da sağlanmasına yardımcı olmaktadır. Bu iki gücün bir diğer unsurla yani politik güçle takviye edilmesi ise dış ticaret dengesindeki avantajın korunması için kaçınılmaz bir şarttır.

Almanya; ABD, Fransa, İngiltere, Rusya ve Hindistan'a karşı ticaret fazlası verirken, Çin ve Japonya ile olan ticaretinde açık vermiştir (Tablo 3). Almanya'nın dış ticaretinde en çok fazla verdiği devlet ABD olmuştur. 2018 yılında dönemin ABD Başkanı Donald Trump'ın çelik ile ilgili gümrük duvarını arttırmasındaki en önemli nedenlerden biri de Almanya bağlamında bu ticaret fazlalığıdır. İkinci sırada ise İngiltere gelmiştir. Almanya'nın AB içerisindeki en büyük müttefiki olan Fransa ise üçüncü sırada yer almıştır. AB ne kadar sağlam ve güçlü

bir yapıda olursa Almanya ve Fransa'nın ticari ilişkileri de aynı doğrultuda gelişmiştir. Almanya'nın bu ticari ilişkideki asimetrik üstünlüğü de (Tablo 3) söz konusudur. Rusya ve Hindistan ile olan dış ticaret dengeleri ise fazla vermekle beraber bahsedilen üç devletle olan oran ve miktardan çok uzaktır. Almanya, Çin ile olan dış ticaret dengesinde ise en çok açığı vermiştir. Çin Halk Cumhuriyeti'nin ekonomik gücünün olağanüstü artışı doğal olarak Almanya'yı da etkilemiştir. Çin'in yeni ekonomik stratejisi olan "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin geleceği ise diğer devletlerle olduğu kadar Almanya ile olan ekonomik ilişkilerinde de belirleyici unsur olacaktır. Bir diğer ekonomik güç olan Japonya da Almanya karşısında dış ticaret fazlası vermiştir. Ancak Çin ile karşılaştırıldığında Almanya'nın Japonya ile olan ticaret dengesi daha az açık vermiştir. İhracatın milli gelire oranı Almanya ve Çin açısından yükselişten, ABD ve Japonya yönünden ise düşüşte olmuştur. Almanya'nın büyük güçlerle olan ticaret dengesinde istikrarlı bir şekilde fazla verdiği görülmüştür (Tablo 3A).

TABLO 3. ALMANYA'NIN DİĞER BÜYÜK GÜÇLERLE TİCARETİ (2017)

ÜLKE	İHRACAT (\$)	İHRACAT (%)	İTHALAT (\$)	İTHALAT (%)	TİCARİ DENGE (+/-)
ABD	\$126,359,982,509	8.71%	\$71,072,339,045	6.06%	\$55,287,643,464
FRANSA	\$118,773,384,513	8.19%	\$72,966,189,720	6.22%	\$45,807,194,793
ÇİN	\$97,773,609,029	6.74%	\$115,179,029,222	9.81%	-\$17,405,420,193
İNGİLTERE	\$94,818,745,536	6.54%	\$41,366,451,006	3.52%	\$53,452,294,530
RUSYA	\$30,041,150,841	2.07%	\$25,548,651,288	2.18%	\$4,492,499,553
JAPONYA	\$22,135,629,920	1.53%	\$27,033,836,164	2.3%	-\$4,898,206,244
HİNDİSTAN	\$12,147,379,878	0.838%	\$9,663,175,022	0.823%	\$2,484,204,856

Kaynak: Global Edge <https://globaledge.msu.edu/> (Erişim tarihi 12.11.2018)

TABLO 3A. ALMANYA'NIN DİĞER BÜYÜK GÜÇLERLE TOPLAM TİCARETİ (2010-2017)

YIL	İHRACAT (\$)	İHRACAT (%)	İTHALAT (\$)	İTHALAT (%)	TİCARİ DENGE (+/-)
2010	421.456.880,81	33,15	373.420.871,61	35,01	48.036.009,20
2011	511.849.025,56	34,53	436.997.209,39	34,67	74.851.816,14
2012	506.894.512,74	35,96	398.793.950,75	34,35	108.100.562,01
2013	518.444.058,95	35,73	395.551.259,65	33,32	122.892.799,31
2014	540.155.918,70	36,05	401.519.443,24	33,05	138.636.475,45
2015	473.118.098,16	35,63	353.984.674,71	33,46	119.133.423,46
2016	464.205.515,94	34,63	346.834.670,50	32,71	117.370.845,46
2017	502.049.882,23	34,62	362.829.671,47	30,91	139.220.210,76

Kaynak: <https://wits.worldbank.org/Default.aspx?lang=en> (Erişim tarihi 29.10.2019)

Almanya'nın AB içindeki konumu Alman ekonomisi için çok önemlidir. Almanya'nın ekonomik gücü ABD-AB ticari ilişkilerini de AB lehine etkilemiştir. Karşılıklı ticaret ilişkilerinde 2008-2017 yılları arasında AB'nin ABD'ye ihracatı büyük artış göstermiştir. Almanya'nın dış ticaretinde ("Germany Trade Statistics," 2018) en çok fazla verdiği kategoriler; motorlu araç ve parçaları, endüstriyel makineler, ilaç, hassas cihazlar, plastik malzemeler, uçak, demir ve çelikten üretilen malzemeler, kimyasal ürünler, kağıt, boyalar, gemiler ve tekneler olmuştur. Buna mukabil en fazla açık verdiği kategoriler ise; petrol ve mineral yakıtlar, organik kimyasallar, giyim eşyaları, yiyecek ve içecek maddeleri olmuştur. Almanya'nın dış ticaretindeki fazlanın nedeni zorunlu temel ihtiyaç maddelerinin ithalatı ile yüksek teknoloji ürünlerinin ihracatı arasındaki farktan kaynaklanmıştır. Bu dış ticaret fazlası Almanya'nın hem en büyük dördüncü ekonomi olmasını hem de ekonomi merkezli bir güç olmasını sağlamıştır. Almanya'nın asıl gücünün bulunduğu kıtada birinci, dünya sıralamasında ilk üçte bulunma özelliği olan ve "gizli şampiyonlar" adı verilen orta ölçekli işletmelere sahip olmasından kaynaklandığı öne sürülmüştür. Buna göre dünya genelinde 2.734 "gizli şampiyon" türü orta işletmenin olduğu ve bunların 1.307'sinin Almanya'da faaliyet gösterdiği belirtilmiştir. Ayrıca Alman ekonomik başarısı on üç faktöre bağlanmıştır. Bu faktörler;

1. Tarihinde var olan küçük devletçikler, 2. Geleneksel beceriler, 3. İnovasyon (yenilik) gücü, 4. Güçlü üretim temeli, 5. Parça başı üretim masraflarındaki gelişmeler, 6. Güçlü rekabet, 7. Made in Germany (Alman imal/yapımı marka kalitesi gücü), 8. Sanayi bölgeleri, 9. İşletme bölgeleri, 10. Bölgesel dağılım, 11. Teori ve pratik temelli eğitim başarısı, 12. Jeostratejik konum, 13. Zihinsel enternasyonelleşme başarısıdır (Karaalioglu, 2017).

2018 yılı için Almanya'nın ekonomik görünümü; Nominal GSYİH 4 trilyon dolar, GSYİH yıllık büyüme oranı %1.5, kişi başına düşen GSYİH 48.106 dolar, kişi başına düşen GSYİH yıllık büyüme oranı %1.4, yıllık ortalama enflasyon oranı %1.9 olmuştur. Sektörel dağılım ise; Tarım'ın GSYİH içindeki oranı %0.8, Endüstri'nin GSYİH içindeki oranı %31.2, Hizmetler'in GSYİH içindeki oranı %67.9 olmuştur. Ticaret dengesi 285 milyar dolar fazla vermiştir (Economist, 2019). Heritage Foundation tarafından yayınlanan rapora göre Almanya çoğunlukla ekonomik özgürlüğe sahip (74.2) bir ülkedir (Miller, Kim, Roberts, Tyrrell, & Whiting, 2018).

Almanya'nın Askeri Gücünün Analizi

Almanya'nın tarihsel süreçte askeri coğrafya açısından en büyük çekincesi Fransa ve şimdi biraz daha uzağında olsa da Rusya'nın arasında kalmasıdır (Marshall, 2018, s. 117). Ancak Almanya günümüzde Fransa ile AB çerçevesinde ilişkileri nedeniyle çok iyi anlaşmaktadır. Bu nedenle her ne kadar coğrafyası askeri olarak çok avantajlı bir konumda olmasına izin vermese de Almanya özellikle Fransa ile ilişkilerinden dolayı güvenlik yönünden iyi seviyededir. Alman halkının dikkate değer bir çoğunluğu (%64) askeri harcamaların artmasına karşı çıkarken NATO üyeliğini ve Avrupa Birliği'nin savunma bütünleşmesini desteklemiştir (Körner, 2017, ss. 1-9). Eleştirel bir yaklaşıma göre Almanya'nın Avrupa'daki sorunu gücünden değil zayıflığından kaynaklanmaktadır. Ayrıca Alman Ordusu'nun askeri bir araç olmaktan çok politik amaçlarla kullanıldığı ifade edilmiştir (Maull, 2006, ss. 273-274). Alman askeri gücü bir dış politika aracı olarak bölgesel savunmayı sağlamanın yanında uluslararası çatışmalardan kaçınma ve kriz yönetimi faaliyetlerinde de yer almıştır (Breuer, 2006, s. 206). 2001 yılında Almanya'da sivil-asker iş birliği üzerine yapılan bir çalışmada; Alman ordusu imgesinin ve ona olan güvenin çok önemli olduğu belirlenmiştir. Asker ve sivillerin içişleri, ordu ve dış politika görüşleri üzerine yapılan çalışmada genellikle fikirlerin örtüştüğü görülmüştür. Ancak özellikle içişlerinde daha yakın sonuçlar çıkarken, ordu ve dış politika konusunda görüş farkının olduğu anlaşılmıştır. Özellikle bir sorunun tanımlanması ve onunla ilgili karar alınmasında bu farkın önemli, gerektiğinde önleyici hatta duruma göre tehlikeli olabileceğine dikkat çekilmiştir. Alman Halkı'nın ordu mensuplarına bakışları ise genel olarak din adamı ya da polise karşı bakış açısından fark göstermemiştir. Alman ordusunun var olması halk için yeterli görülürken bireysel olarak da diğerlerine nazaran özel bir anlam ifade etmediği sonucu ortaya çıkmıştır. Alman ordusu birleşmeden itibaren önemli değişimler geçirmiştir (Tablo 4). Gelecekte Avrupa başta olmak üzere, devletlerarası savaşlarda, organize şiddet eylemlerinde, barışı sağlamak ve korumak için Alman ordusu önemli bir sembol olarak görülmüştür. Sivil-asker iş birliğinin etkili bir politikanın uygulanabilmesinde bütünlüğü sağlamak için çok önemli bir yerinin olduğu görülmüştür. Bu nedenle hem halkın hem de ordu mensuplarının dış politika ve Alman ordusu üzerine bakış açısı yakın gelecek politikalarının belirlenmesine etkisi yadsınamaz. (Kümmel, 2001, ss. 1-43). Almanya'nın jeoekonomik gücü üzerine yapılan çalışmada

Almanya ve Japonya'dan "sivil güçler" olarak bahsedilmiştir. Almanya ve Japonya'nın İkinci Dünya Savaşının kaybedenleri ve Soğuk Savaş döneminde de ABD'nin güvenlik politikaları sayesinde ekonomik güç olduklarına dikkat çekilmiştir. Almanya'nın ilk defa 2002 yılında Irak Harekâtında çok taraflı bir hareketin parçası olmaktan vazgeçtiği ve tek taraflı bir karar almaya başladığı görülmüştür. Ardından dönemin Almanya Savunma Bakanı Guido Westerwelle'nin Alman topraklarındaki nükleer silahların çıkarılmasıyla ilgili çağrısını ülke kamuoyu ile paylaşması dikkat çekmiştir. Almanya'nın NATO'ya Soğuk Savaş döneminde olduğundan çok daha az bağımlı olduğu ve bu sayede hareket alanının genişleyerek çok taraflı ilişkilerde seçim yapabilme imkânına sahip olduğu görülmüştür. 1990'larda başlayan bölgesel ve etnik çatışmalar ile 11 Eylül olayından sonra Batılı devletler askeri güçlerini kullanırken Almanya hem finansal hem de askeri olarak artan baskılara rağmen isteksiz davranmıştır. Gelecekte Almanya'nın kararlarını daha özgürce hatta bazen de müttefiklerinin tersine olacak şekilde alabileceği öngörülmüştür. Sonuç olarak AB bağlamında Almanya'nın ekonomik olarak komşularına göre üstün olduğu ancak hegemonya kurmaya yetecek kadar da büyük olmadığı değerlendirilmiştir. Daha önce jeopolitik olarak çözülen "Almanya sorunu"nun bu kez jeoekonomik olarak yinlendiği savunulmuştur (Kundnani, 2011, ss. 32-43). Almanya teknik destek sağlama ve insani görevler konusunda güvenlik sağlayan bir aktör olma politikası izlemiştir (Kausch, 2015, s. 1). 2010 yılında Alman Cumhurbaşkanı Christian Wulff Alman ordusunun ekonomi dâhil ülke çıkarlarını korumak için yurtdışında konuşlandırılabilceğini söylemesi üzerine istifaya zorunda kalmıştır. Ayrıca 29 Temmuz 2018 tarihli Welt Am Sonntag gazetesinde Profesör Christian Hacke'nin manşetten verilen makalesinde dönemin ABD Başkanı Trump'ın güvenilmez olduğu ve Almanya'nın kendi nükleer silahına sahip olması gerektiğini belirten yazısı da dikkat çekmiştir (Franke, 2018, ss. 1-2). Nükleer silahlara sahip olmayı destekleyenlerin bakış açısından caydırıcılığın ön planda olduğu, nükleer silah karşıtlarının ise güvenilirlik ve güven inşası üzerine yoğunlaştıkları görülmüştür (Meier, 2016, ss. 1-4). Günümüz dünyasında devletlerin sahip olduğu nükleer silahlar göz önüne alındığında bu gücün aslında bunlara sahip olan devletlere yalnızca caydırıcılık değil aynı zamanda politik karar alma ve uygulama süreçlerinde güven verdiği değerlendirilmiştir. Bu bakış açısından Almanya'nın nükleer silaha sahip olmamasının ona değil ona karşı bu silaha sahip olanlara güven verdiği düşünülmektedir. Alman ordusu hakkında 2011'de yapılan yenileştirme faaliyeti üç yönlü olarak değerlendirilmiştir. Politik olarak Alman ordusu dış politika, güvenlik ve ekonomi alanlarında devlet çıkarlarının tamamlayıcı unsurudur. Yeni reformlarla Alman çıkarlarının dünya çapında korunması amaçlanmıştır. Askeri olarak küçük ama etkili, modern silahlarla teçhiz edilmiş ve iyi eğitilmiş bir ordu yapısına geçilmesi planlanmıştır. Sosyal yönden ise Alman ordusunun yeni yapısına sosyal bir meşruluk katmak ve profesyonel orduya geçişin cazip kılınması hedeflenmiştir (Gotkowska, 2012, s. 5).

TABLO 4. ALMANYA'NIN ASKERİ VERİLERİ

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1990	2,68	1.816.000.000	V/Y	42.318.768.301	1,40	545.000	716.000.000	534,9
1991	2,12	2.482.000.000	4,58	39.516.328.623	1,14	457.000	694.000.000	496,7
1992	1,98	1.437.000.000	4,19	41.965.836.693	1,11	442.000	685.000.000	524,3
1993	1,80	1.500.000.000	3,75	37.215.052.110	1,00	398.000	535.000.000	462,2
1994	1,65	2.800.000.000	3,44	36.330.284.517	0,91	362.000	423.000.000	448,9
1995	1,59	1.465.000.000	2,91	41.158.705.095	0,92	365.000	228.000.000	506,6
1996	1,56	1.950.000.000	3,18	38.989.886.649	0,96	383.500	246.000.000	478,8
1997	1,50	939.000.000	3,12	33.217.573.925	0,87	347.100	61.000.000	407,6
1998	1,48	1.808.000.000	3,10	33.146.457.057	0,83	333.500	543.000.000	406,7
1999	1,48	1.857.000.000	3,11	32.604.005.638	0,82	331.000	129.000.000	400,1
2000	1,44	1.610.000.000	3,23	28.149.990.787	0,55	221.100	113.000.000	345,5
2001	1,41	895.000.000	3,00	27.425.257.940	0,76	308.400	133.000.000	336,4
2002	1,41	902.000.000	2,98	29.333.207.849	0,73	296.000	71.000.000	359,4

2003	1,40	1.660.000.000	2,93	35.055.088.179	0,70	284.500	64.000.000	429,1
2004	1,35	1.126.000.000	2,91	38.007.611.456	0,70	284.000	239.000.000	465,1
2005	1,33	2.068.000.000	2,88	38.054.021.788	0,69	285.000	204.000.000	465,9
2006	1,27	2.764.000.000	2,84	38.092.382.653	0,59	246.000	416.000.000	467,2
2007	1,24	3.310.000.000	2,89	42.551.851.943	0,58	244.000	82.000.000	523,1
2008	1,28	2.380.000.000	2,94	48.081.444.318	0,58	244.000	293.000.000	592,6
2009	1,39	2.521.000.000	2,92	47.470.073.335	0,60	251.465	339.000.000	586,3
2010	1,35	2.725.000.000	2,86	46.255.521.194	0,60	251.465	283.000.000	571,8
2011	1,28	1.351.000.000	2,87	48.140.347.951	0,47	196.000	99.000.000	594,8
2012	1,31	847.000.000	2,96	46.470.870.905	0,45	186.450	142.000.000	573,2
2013	1,22	738.000.000	2,74	45.930.540.563	0,43	181.550	113.000.000	565,2
2014	1,18	1.774.000.000	2,68	46.102.673.010	0,42	178.600	108.000.000	565,7
2015	1,18	1.769.000.000	2,69	39.812.576.245	0,41	177.300	95.000.000	487,3
2016	1,20	2.535.000.000	2,71	41.579.494.874	0,41	179.100	61.000.000	507,6
2017	1,22	1.653.000.000	2,73	44.329.281.681	V/Y	V/Y	65.000.000	539,8

Kaynak: Dünya Bankası <https://data.worldbank.org> (Erişim tarihi 05.11.2018)

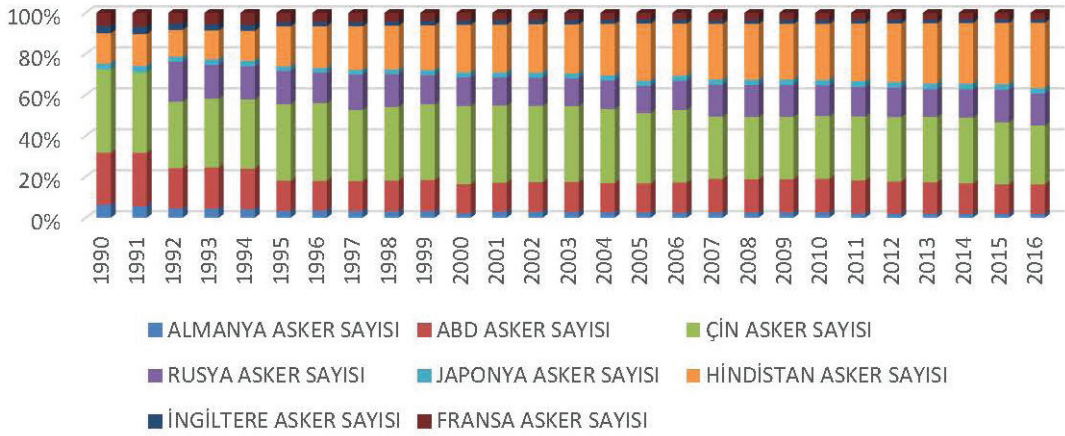
(1) Yıl, (2) Askeri Harcamalar (GSYİH %), (3) Silah satışı (dolar), (4) Askeri Harcamalar (merkezi hükümet bütçesindeki %), (5) Askeri Harcamalar (dolar), (6) Askeri Personelin toplam işgücü içindeki %'si, (7) Toplam Askeri Personel Sayısı, (8) Silah alımı (dolar), (9) Kişi başına düşen askeri harcama (dolar)

Almanya'nın Afganistan, Arnavutluk, Djibouti, Fransa, Irak, Ürdün, Lübnan, Litvanya, Mali, Akdeniz, Kuzey Denizi, Polonya, Sırbistan, Somali, Sudan, Güney Sudan ve ABD'de (askeri eğitim amaçlı ve geçici) askeri varlığı bulunmaktadır. Buna karşılık Alman topraklarında Fransa, İngiltere ve bilhassa ABD'nin askeri varlığı mevcuttur ("Chapter Four: Europe," 2018, ss. 110-111). Almanya'nın 2008-2017 yılları arasındaki askeri harcamaları %8,8 oranında artış göstermiştir. 2017 yılında 44,3 milyar dolar askeri harcama yapan Almanya bu yılın dünya çapında toplam harcamasının %2,5' ini gerçekleştirmiştir. (Tian, Fleurant, Kuimova, Wezeman, & Wezeman, 2018, ss. 1-2). Almanya 2013-2017 yılları arasında dünya silah ihracatının %5,8'ini gerçekleştirmiştir. 2008-2012 yılları arasında dünya silah ihracatının %7,4'ünü gerçekleştirmiştir. İki dönem arasında %14'lük bir azalış vardır. Almanya silahlarını en çok G. Kore, Yunanistan ve İsrail'e satmıştır. Almanya ayrıca Cezayir, ABD, Tayvan, İtalya, Brezilya ve Polonya'nın da ana silah tedarikçilerindedir.

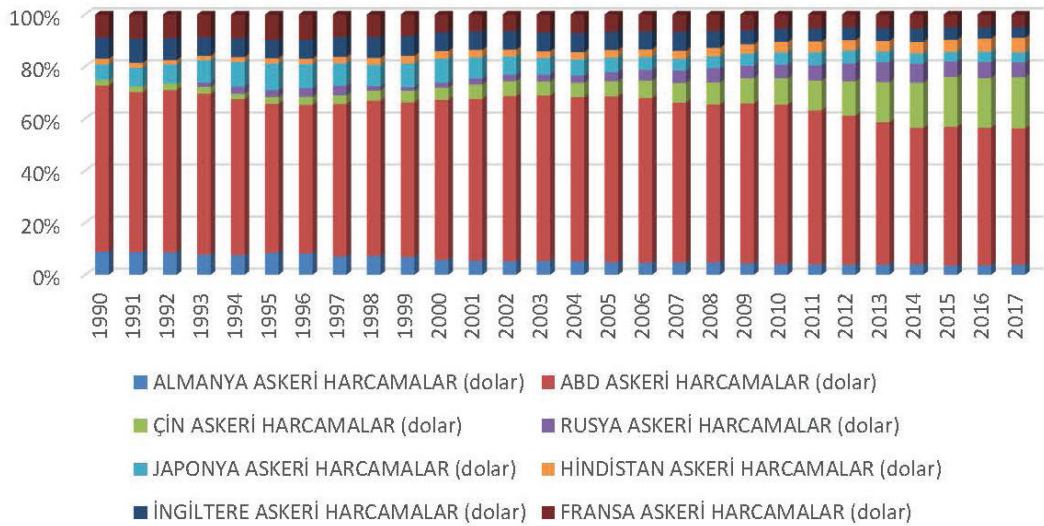
Almanya'nın ve Diğer Büyük Güçlerin Askeri Gücünün Karşılaştırmalı Analizi

Küresel askeri güç karşılaştırmalarında (GFP verilerine göre) ABD en güçlü devlettir. Nükleer silah dahil olmak üzere ezici bir askeri gücü vardır. ABD'nin askeri harcamalarına hiçbir devlet yaklaşamamıştır. ABD dışında Rusya, Çin, Hindistan, Fransa ve İngiltere de nükleer güce sahip devletlerdir. Almanya ve Japonya ise İkinci Dünya Savaşındaki mağlubiyetlerinin ardından anayasal olarak kısıtlamalar nedeniyle nükleer silah sahibi olamamıştır. Ayrıca her iki ülkeye uçak gemisi ile ilgili yasaklar getirilmiştir.

Şekil 3.1990-2016 YILLARI ARASI ASKERİ PERSONEL MEVCUTLARI

Şekil 4. 1990-2017 YILLARI ARASI ASKERİ HARCAMALAR

Japonya, 2015 yılında “helikopter taşıyan destroyerini” (Marshall, 2018, s. 238) Japon Savunma Güçlerine dahil etmiştir. Bu geminin aslında Japonların sahip olduğu bir uçak gemisi olduğu iddia edilmiştir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında günümüze kadar Almanya ve Japonya’da ABD askeri varlığı devam etmektedir. Her iki devlet de savaş sonrasında topraklarında bulunan yabancı güçler tarafından yazılan/yazdırılan ve halen yürürlükte olan anayasalarla yönetilmektedir. Özellikle yakın tarih itibarıyla (1990 yılı sonrası) teknolojik gelişmelerin hız kazanmasından dolayı askeri güç kavramında nicelikten çok niteliğin öncelendiği bir döneme girilmiştir. Ayrıca profesyonel orduya geçiş ve askerlik süresinin kısaltılması da kademeli bir şekilde asker sayısının azaltılmasında önemli birer unsur olmuştur. Devletler modern zamanın teknolojileriyle ortaya çıkan yeni harp silah ve gereçlerini ordularına dahil etmektedir. Özellikle nükleer silahların varlığı da devletler arasındaki ilişkilerde belirleyici olabilmektedir. Ancak Almanya ve Japonya günümüzde dahi bu silahlara sahip olamamıştır. Alman ordusu üstündeki kısıtlamalar İkinci Dünya Savaşı sonundan itibaren devam etmektedir. Ayrıca askeri gücün ekonomik güç ve politik güç ile olan kuvvetli bağı düşünüldüğünde devletler için ne kadar

önemli olduğu görülmüştür. Kısa bir süre önce dönemin ABD Başkanı Donald Trump Orta Menzilli Nükleer Silah Antlaşmasından (INF) çekilmeyi düşündüğünü dile getirmiştir. Trump'ı bu karar hakkında yönlendiren kişinin ise dönemin Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton olduğu bilinmektedir. ABD Rusya'nın antlaşmaya bağlı kalmadığı gerekçesiyle bu antlaşmadan çekilmek istediğini beyan etmiştir. Ancak ellerindeki kanıtlar yalnızca cep telefonu konuşmaları ve varsayımsal uydu görüntülerine dayanmıştır. ABD'nin asıl niyetinin ise antlaşmaya taraf olmayan Çin'i sınırlandırmak ve antlaşmaya taraf yapabilmek olduğu iddia edilmiştir. Bolton ise Avrupalı müttefiklerine "ABD orta menzilli füzeleri onların kıtasına hızla yerleştirmeyi düşünmüyor" diyerek güvence vermeye çalışmıştır (Esch, Gebauer, Pieper, Wiegrefe, & Zand, 2018). Oysaki ABD'nin çıkarları ile AB'nin çıkarları her zaman örtüşmemiştir. Bu füzelerin Avrupa kıtasına yerleştirilmeleri demek bu coğrafyadaki tüm ülkelerin hedef haline getirilmeleri anlamına da gelmektedir. Dönemin Almanya Dışişleri Bakanı Guido Westerwelle 2009 yılındaki seçim kampanyasında ABD'nin nükleer silahlarını dört yıl içinde ülkeden çıkarma sözü vermiştir. Westerwelle bu silahları Soğuk Savaştan kalma olduğunu ve Almanya'nın güvenliğine hiçbir katkı sağlamadığını da belirtmiştir. Westerwelle ayrıca nükleer silahların Almanya'dan çıkarılmasıyla beraber bunun silahsızlanmaya güzel bir örnek olacağını kaydetmiştir. ABD'nin nükleer silahlarını hem Avrupa kıtasında hem de NATO üyesi olan beş devletin topraklarında Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Antlaşmasını ihlal ederek konuşlandırması eleştirilmiştir. Dönemin Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu Başkanı Muhammed El-Baradei, NATO karargahını ziyaret etmiş ve üye devletlerden savunma açısından nükleer silahlara dayanmamalarını talep etmiştir. Baradei, NATO'nun mevcut yapısındaki nükleer silah envanteri ile ilgili olarak da bu durumun revizyonist diğer devletleri cesaretlendirebileceği uyarısında bulunmuştur. Alman kamuoyu yoklamasında çıkan sonuçlara göre çok az Alman vatandaşı topraklarındaki nükleer silahların varlığını desteklemiştir. Obama'nın "müttefiklerimizle görüşmemizden sonra Almanya'daki nükleer silahları kaldırmamız" sözünü de hatırlamak gerekmektedir. Soğuk Savaş'ın bitişiyle beraber Avrupa'da bulunan ABD'ye ait kısa menzilli taktik nükleer silahların miktarı 1990 yılında 4000 iken, 2009 yılında bu sayı 400'e düşmüştür. Bu silahlar Belçika, Almanya, İtalya, Hollanda ve Türkiye'de depolanmıştır. İngiltere ve Fransa, ABD'nin Almanya'daki nükleer silahlarını geri çekerse bu durumun kendileri üzerinde bir baskı oluşturacağını ileri sürmüştür. Ayrıca böyle bir gelişmenin transatlantik bağlantıyı zayıflatacağını da iddia etmişlerdir. Halen Rusya'dan çekinen Doğu Avrupa devletleri de ABD'nin kendilerini gerekirse bu silahlarla koruyabileceği düşüncesiyle nükleer silahların Alman topraklarından çıkarılmasına karşı çıkmışlardır (Weitz, 2009, ss. 1-4). Bu değerlendirmelere göre topraklarında bulunan nükleer silahlardan Almanya'nın haricinde neredeyse bütün müttefiklerinin çıkarları vardır. Kenneth N. Waltz'ın görüşüne göre nükleer silahlara sahip olmak caydırıcılık sağlamaktadır ve bu silahlar savaşlar için mutlak sonuç sağlayıcı vasıtalar (Waltz, 2017, ss. 452-455). Almanya'nın da kendi nükleer silahlarına sahip olması gerektiği değerlendirilmiştir. 1990-2017 yılları arasında askeri personel mevcutları (Şekil 3) incelendiğinde Çin, Hindistan, Rusya ve ABD'nin askeri personel sayılarının diğerleriyle kıyaslandığında büyük bir farkın olduğu görülmektedir. 1990-2017 yılları arası askeri harcamalar (Şekil 4) incelendiğinde ise ABD rakipsizdir.

Almanya'nın Diğer Büyük Güçlerle Ekonomik ve Askeri Gücünün Karşılaştırmalı Analizi

Almanya incelenen zaman aralığında ekonomik olarak gücünü korumuştur. Yalnızca ABD, Çin ve Japonya'nın GSYİH'ları Alman ekonomisine göre daha güçlü olmuştur. Yüzölçümü bakımından çok büyük bir ülke olmamasına rağmen ekonomik olarak gösterdiği başarı doğrudan fark edilmiştir. Ekonomik gücünün temel nüvesi olan dış ticaret dengesindeki muazzam fazla diğer hiçbir büyük güçle kıyaslanmayacak kadar iyi bir seviyede olmuştur. Almanya'nın dış ticaret dengesine dayanan ekonomik gücünde AB coğrafyasını etkili bir şekilde değerlendirebilmesi de önemli rol oynamıştır. Bu bakımdan diğer büyük güçlerle ayrışırken Fransa ile benzeşme eğilimi taşımıştır. Ancak Almanya'nın Fransa ile yapılan mukayesesinde ise üstünlüğü ortaya çıkmıştır. Almanya ekonomik gücünün sağladığı avantaj sayesinde büyük güçler arasında yer almıştır. Dış ticaret dengesindeki başarısı devam ettiği sürece Almanya'nın ekonomik gücünden bahsedilebilecektir. Askeri açıdan Almanya konvansiyonel bir ordu için gerekli yeterliliği sağlasa da Japonya ile beraber nükleer silah sahibi olamayan bir ülkedir. Nükleer silah sahibi olamaması anayasasındaki çeşitli kısıtlamalara dayanmaktadır. Yine Japonya ile beraber incelenen diğer büyük güçlerden farklı olarak anayasası başka devletlerce yazılmıştır ve halen yürürlükte olma niteliği taşımaktadır. Neorealist Teori'ye göre devletler çıkarlarını azami seviyeye ulaştırmayı amaçlarken bu durumda varılacak sonuç; kaybettiğiniz düşmanlarınız tarafından yazılan/yazdırılan anayasa mutlaka kısıtlar, kontrol ve denetimi de beraberinde getireceğidir. Askeri açıdan ise Almanya'nın

müttefik olan Fransa'nın sahip olduğu nükleer silah şemsiyesine ihtiyacı vardır. Diğer bir ifadeyle nükleer caydırıcılık için başka bir devletin gücüne bağımlılığı söz konusudur. Bu açıdan değerlendirildiğinde ise Almanya ile diğer büyük devletler arasında kıyaslanamayacak kadar olumsuz bir güç boşluğu oluşmuştur. Nitekim GFP verileriyle yapılan kıyaslamalarda Almanya'nın askeri gücü diğer büyük güçlerin tamamından sonra gelmiştir. Sonuç olarak politik güç bilhassa ekonomik ve askeri gücün bileşkesinden meydana gelmektedir. Bu güçlerden birindeki zayıflık politik güce de yansımaktadır. Bölgesel olarak her ne kadar askeri gücünde zafiyeti olmasa da küresel seviyede Almanya'nın bu konudaki eksikliği görülmüştür. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine daimî üye olamamasında bu sebebinde etkili olduğu düşünülmektedir. İncelenen zaman diliminde Almanya'nın ekonomik olarak yeterliliği söz konusuysen askeri ve politik açıdan henüz ilerleme sağlayabileceği bir potansiyelinin olduğu değerlendirilmektedir.

Almanya-Fransa İlişkileri

Almanya'nın uluslararası ilişkiler alanındaki en önemli bağları Fransa ile olmuştur. En çok ortak paydası olan devlet de yine Fransa'dır. Ancak Almanya'nın Fransa ile günümüzdeki gibi bir ortak paydaya varması kolay olmamıştır. Almanya tarafından yetmiş yılda üç defa işgal edilen Fransa bu devlete karşı temkinliyen, yakınlaşması ve şüphelerinin kalkması zaman almıştır. Ayrıca Fransa AB içinde Almanya'ya karşı önemli bir denge unsuru olarak da görülmüştür (Yılmaz, 2018, s. 2). Sonuçta her iki devlette hem AB üyesidir hem de AB örgütüne yön veren güçlerdir. Ayrıca her iki devlette NATO üyesidir. Fransa BM'de Güvenlik Konseyinde daimî üye iken Almanya değildir. Ancak her iki devletin politikalarında eşgüdüm olduğundan dolayı Fransa'nın daimî üyeliği Almanya için de avantaj sağlamıştır. Yine Fransa nükleer silahlara sahip bir güç iken Almanya bundan mahrumdur. Ancak Fransa'nın sahip olduğu nükleer güç AB içinde tek olduğundan dolayı bu durum bütün AB ülkeleriyle beraber Almanya'ya da avantaj sağlamaktadır. Almanya ve Fransa arasındaki ekonomik ilişkilerde dış ticaret dengesi açısından Almanya üstün konumdadır. İki devlet arasında 2017 yılı dış ticaret verilerine göre Almanya 45,8 milyar dolar fazla vermiştir. Coğrafi konum olarak da Almanya'ya büyük güçlerden tek kara sınırı bulunan Fransa'nın ayrı bir önemi vardır. Çünkü sınır komşusuyla olan ilişkiler diğer politikaları da doğrudan etkilemektedir. Almanya ve Fransa arasındaki ekonomik, askeri ve politik uyumun gerek iki devlet gerekse de AB'nin geleceği için her zaman en üst düzeyde olmasına özen gösterilmiştir. Alman-Fransız ekseninin Avrupa'daki yeni bir güç unsuru oluşturup oluşturamayacağı küresel siyasetin en önemli konularından birisi olarak görülmüştür (Dinç & Akdemir, 2017, s. 33). Almanya ve Fransa arasındaki ilişkiler AB'nin harcamalarını kısma ve üye devletler arasındaki oylamanın yeniden düzenlenmesi konusundaki uzlaşmadan sonra daha da yakınlaşmıştır. Uzlaşmadan sonra Almanya'nın özellikle Doğu Avrupa devletleri ve buna ek olarak ABD ile ilişkilerinde değişim görülmüştür. Almanya'nın Fransa ile uyumlu hareket etmesi çıkarları doğrultusunda onu daha olumlu bir şekilde etkilemiştir (Martinsen, 2005, s. 401). Fransa'nın Almanya ile ortaklığı sona erdiğinde ise bunun ABD ve İngiltere'nin etki alanına geri dönüşü olacağı değerlendirilmektedir (Yılmaz, s. 4). Ayrıca Fransa'nın Afrika ve Akdeniz'deki çıkarları için ABD ile iş birliği içinde olduğu da görülmektedir (Yılmaz, 2017a, s. 3). Almanya ve Fransa'nın AB içindeki ortak yönetiminin birtakım avantajları vardır. Fransa'nın liderlik pozisyonuna geçtiğinde özellikle İngiltere ve Kuzey Avrupa Devletleri ile Almanya'ya göre daha iyi ilişkiler kurabildiği görülmüştür. Keza Almanya'nın da mali konulardaki liderliği üye devletlere daha fazla güven vermiştir. Hatta Euro Krizi sırasında Polonya Dışişleri Bakanı olan Radek Sikorski yaptığı açıklamada "Tarihte muhtemelen bunu söyleyen ilk Polonya Dışişleri Bakanım ama şunu söylemeliyim ki bu konuda Almanya'nın gücünden çok hareketsiz kalmasından korku duyuyorum" demiştir. Ayrıca Doğu Avrupa devletleri her ne kadar Almanya'ya sert mali önlemlerden dolayı gücenseler de Fransa'nın "kibirli ve üstten bakan yapısına" karşı onu tercih etmişlerdir. Diğer üye devletlerin Fransa'nın AB içindeki liderlik rolü hakkındaki düşünceleri ise; Fransa'nın bu durumu küresel çıkarları için uygun bir unsur olarak kullandığı yönünde olmuştur. Ancak her iki devlet ortaklaşa harekete geçebildiği ve ortak bir tavır alabildiğinde gerek ABD'ye karşı gerekse de AB içinde uygulanmasını istedikleri kararların yerine getirilmesi hususunda etkilerini güçlü bir şekilde hissettirmektedir (Grunstein, 2018, ss. 1-4).

Almanya ve NATO İlişkileri

Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü yada bilinen adıyla NATO 4 Nisan 1949 tarihinde ABD, Kanada ve on Batı Avrupa devletinin katılımıyla kurulmuş siyasi ve daha ağırlıklı olmak üzere askeri bir örgütlenmedir (Sönmezoglu, Arıboğan, Ayman, & Dedeoğlu, 2017, ss. 369-372). Federal Almanya 1955 yılında bu örgüte üye

olmuştur. Örgütün kuruluşunun temel sebebi ise zamanın en güçlü devletlerinden olan ve kendilerine yönelik bir tehdit olarak algıladıkları SSCB'ye karşı ortak bir savunma birlikteliği oluşturmaktır. NATO bu konseptini SSCB dağılıncaya kadar sürdürmüştür. Ancak SSCB'nin dağılması NATO'nun varlığını sona erdirmemiştir. NATO bu dönemde eski Varşova Paktı ülkelerini de bünyesine dahil ederek Rusya Federasyonu'na karşı daha geniş katılımlı ve Avrupa iç coğrafyasından daha uzakta caydırıcı bir strateji izlemiştir. Ayrıca örgüt varlığının devamına meşruiyet katmak için kendine yeni hedefler de belirlemiştir. Ancak 11 Eylül 2001'de meydana gelen ve Dünya Ticaret Örgütüne ve Pentagon'a gerçekleştirilen saldırılar neticesinde yeni bir stratejik yaklaşım belirlenmiştir; İslam coğrafyası temel tehdit unsuru olarak görülmüş ve buna karşı ciddi savaflara girilmiştir (Yılmaz, 2017b, s. 192). Terör örgütlerine karşı yapılanma şeklinde özetlenebilecek bu yeni yaklaşım sonucu özellikle ABD tarafından bir dizi uluslararası operasyon gerçekleştirilmiştir (Best, Hanhimaki, Maiolo, & Schulze, 2015, s. 561; Dedeoğlu, 2018, s. 325; Emir, 2021a, s. 190). Afganistan, Irak, Libya, Suriye'de girişilen operasyonlar da bu müdahalelere örneklerdir. NATO'nun icra ettiği operasyonlar geniş bir çerçeveden değerlendirilirse; 1995 yılında Bosna-Hersek müdahalesi, 1999 yılında Kosova harekâtı, 11 Eylül 2001'den sonra Afganistan operasyonu, 2009 yılından itibaren Aden körfezinde deniz korsanlarına karşı önleyici mücadele ve 2011 yılında Libya müdahalesidir (Babacan, 2020, ss. 63-64). NATO geçmişteki temel alındığı coğrafi sınırların dışına çıkarak özellikle 2000'li yıllardan itibaren küresel bir operasyon aygıtına dönüşmüştür. Ayrıca Rusya Federasyonu'nun Ukrayna kriziyle ilgili de Rusya sınırındaki üye devletlerde yığınak yapmıştır. Soğuk Savaş sonrasında NATO'nun icra ettiği operasyonlar özellikle ABD'nin çıkarları çerçevesinde gerçekleşmiştir (Sönmezoglu et al., 2017, s. 371). Almanya'nın NATO içerisindeki varlığı ise sadece uluslararası sahada meşru gördüğü operasyonlara katılmak şeklinde olmuştur. 1994 yılında Alman Anayasa Mahkemesince alınan kararla Alman askerlerinin ülke dışındaki operasyonlara katılabilmesi mümkün olmuştur (Doğan, 2011, ss. 1-18). 1999 yılı Kosova savaşı Almanya'nın NATO üyesi olduğu 1955'ten beri ilk kez BM Güvenlik Konseyi kararı olmadan katıldığı büyük bir operasyondur. Bu olay ayrıca Almanya'nın klasik güvenlik politikası geleneğinden ayrıldığını da göstermiştir (Harnisch, 2001, s. 36). Ancak Almanya barışı koruma ve ülke içinde güvenliği sağlamaya yönelik çok taraflı ve kendince meşru gördüğü operasyonlara destek vermektedir (Schmitt, 2010, s. 1). Nitekim Libya operasyonu için Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde yapılan oylamaya katılmayan Almanya bu konudaki tavrını açıkça ortaya koymuştur ("CSIS," 2011). Almanya ve NATO arasındaki ilişkilerde dikkat edilmesi gereken en önemli husus yeniden birleşme sürecinde ABD ve SSCB arasında Almanya hakkında varılan anlaşmadır. Dönemin ABD Dışişleri Bakanı James Baker SSCB Devlet Başkanı Michael Gorbaçov ile Almanya'nın birleşme sürecini görüşürken "bağımsız, NATO'nun dışında ve topraklarında hiçbir ABD gücü bulunmayan bir Almanya'yı mı tercih edersiniz yoksa birleşik ama NATO'ya bağlanarak garanti altında (kontrollü) bir Almanya'yı mı?" diye sorarak zaten Almanya'nın NATO için aslında ne anlam ifade ettiğini belirtmiştir. Baker-Gorbaçov ikilisinin sonraki görüşmesinde ise Baker tarafından dokuz maddeden oluşan bir paket sunulmuş ve buna uyulacağına dair güvence verilmiştir. Maddelerin genel olarak ruhu Almanya'nın özellikle askeri açıdan kontrol altında tutulacağına yöneliktir ve bu maddeler Baker'in Gorbaçov'a sorduğu sorunun da cevabına karşılık gelmektedir (Adomeit, 2006, ss. 1-20). Bu gelişmeler ABD ve SSCB'nin Almanya'nın birleşme sürecine bakış açıları konusunda çok önemlidir. Dolayısıyla Almanya'da bulunan ABD askeri varlığının komünizm ve SSCB tehlikesi ortadan kalksa da halen neden bu topraklarda bulunduğunun cevabı ortaya çıkmıştır. NATO'nun küresel müdahalelerinde ABD ve AB arasında fikir ayrılıkları olabilmektedir. Eleştirel bir bakış açısı olarak AB son otuz yılda yeterince derinleşmemiş, kendi güvenliğini tek başına sağlayamamış, önemli politikalarda stratejik bir bütünlük sağlayamamıştır. Enerji ve ticaret konularında halen ABD, Rusya ve Çin'e bağımlılığı devam etmektedir (Dinç, 2017, ss. 93-94). NATO'nun 1999 yılında BM Güvenlik Konseyi kararı olmadan Kosova harekâtını icra etmesinde politik ve yasal olarak uluslararası hukuku ihlal ettiği değerlendirilmektedir. Dönemin ABD Başkanı Bill Clinton NATO'nun BM'den bağımsız operasyonlar yapabilmesini talep etmiştir. Dışişleri Bakan Yardımcısı Strobe Talbott 4 Şubat 1999'da Bonn'da verdiği bir demeçte; NATO'nun görevlerini icrada BM ile uyumlu olması gerektiğini ancak bununla beraber örgütün herhangi bir kuruluşun alt kanadı ya da parçası gibi görünmemesine dikkat ettiklerini belirtmiştir. Talbott, NATO üyesi devletlerin eylemlerinde her ne kadar uluslararası kuruluşlarla uyum içinde olmaya özen gösterse de çıkarları doğrultusunda bağımsız hareket edebildiklerine dikkat çekmiştir (Harnisch, 2001, s. 53). Bu durumda NATO'nun münferit olarak hareket edebilme yeteneği de ortaya çıkmıştır. AB'nin başat güçleri olan Fransa ve Almanya'nın Doğu Avrupa devletlerini NATO'ya doldurarak mevcut yapıyı hantallaştırmış olduğu değerlendirilmektedir. Dönemin Almanya Başbakanı Merkel "Avrupa'nın kendi kaderini kendisinin

çizeceğini, artık başkalarına dayanmayacağını ve daha bağımsız hareket edeceğini” duyurmuştur (Yılmaz, 2017a, ss. 1-3). NATO, 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra tarihinde ilk kez Afganistan’daki ihlallere karşı savunma durumu ilan etmiştir (Jahn, 2015, s. 209). NATO içinde en büyük katkıyı ABD (GSYİH’nın %3’ü) sağlamıştır. ABD dışında yalnızca İngiltere GSYİH’nın %2’sinden fazla katkı vermiştir. Diğer devletler ise GSYİH’nın %2’sinin altında bir savunma harcaması yapmışlardır. Nihayetinde NATO ile ilgili şu düşünce aslında her şeyi özetlemektedir; NATO, Amerika’nın moral ve jeopolitik hedefleriyle birebir uyumlu bir kurumdur (Örmeci, 2017).

Sonuç

Almanya’nın 1990-2018 yılları arasında ekonomik ve askeri açıdan değerlendirilmesinde bu iki güç arasında bir dönüşüm ilişkisi tespit edilememiştir. Halen dünya çapında ekonomik bir güç olan Almanya’nın askeri açıdan ise kısıtlamalar nedeniyle diğer büyük güçlerin seviyesinde olmadığı görüşüne varılmıştır. Tespit edilen bu durumun ise Almanya’nın dış politik gücünü etkili bir şekilde yansıtmasını engellediği görülmüştür. Ayrıca Almanya hakkında varılan diğer değerlendirmeler ise aşağıda sunulmuştur;

1. Askerî açıdan; Almanya’nın bekası açısından çeşitli gerekçelerle Alman topraklarında bulunan yabancı güçlerin durumunun yeniden değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır. Alman topraklarında bulunan yabancı askeri varlığın sorgulanması ve bu durumun kamuoyunca değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Toplumsal uzlaşa sonucunda yeniden yazılacak ve yürürlüğe girecek bağımsız bir Anayasa hakkında karar kılınırsa bu güçlerin durumunun ne olacağı açıkça belirtilmelidir.

2. Ekonomik açıdan; Alman ekonomisi çok güçlü olmakla beraber ağırlıklı olarak dış ticaret fazlasından kaynaklanan bu gücün çeşitli mahsurları vardır. Almanya’nın ekonomik riskleri (dış ticaret fazlasına dayanma), ülke ekonomisinin çeşitlendirilmesi vasıtasıyla azaltılmalıdır. Avrupa Birliği temel bütünleşme sürecini öncelikle ekonomisi sayesinde tamamlayacaktır. AB’nin ekonomik bütünleşme sürecinin hızlandırılması ve bunun için devletlerin koordineli bir şekilde hareket edebilme disiplinine ve düzenine kavuşturulması ancak Almanya’nın bunun itici gücü olmasıyla mümkün olabilecektir.

Kaynakça

- Adomeit, Hannes. (2006). Gorbachev’s Consent To Unified Germany’s Membership In NATO. Retrieved from Berlin:
- Akgönenç, Oya. (2010). Türkiye’nin AB Stratejisi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Arı, Tayyar. (2013a). Uluslararası İlişkiler ve Dış Politika (10. ed.). Bursa: MKM Yayıncılık.
- Arı, Tayyar. (2013b). Uluslararası İlişkilere Giriş. Bursa: MKM Yayıncılık.
- Armaoğlu, Fahir. (2016). 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1914-1995 (21. ed.). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Babacan, Mehmet. (2020). Libya’daki Vekâlet Savaşlarının Saha Dengeleri Üzerindeki Etkileri ve Siyasî İstikrar Sorunu. Ulusal: Uluslararası Çalışmalar Dergisi, 4(1), 51-74.
- Beckley, Michael. (2010). Economic Development and Military Effectiveness. The Journal of Strategic Studies, 43-79.
- Beckley, Michael. (2018). The Power of Nations, Measuring What Matters. International Security, 7-44.
- Bergbauer, Stephanie. (2018). The Relevance of a Common European Identity Among the Citizens of Europe. In Stephanie Bergbauer (Ed.), Explaining European Identity Formation Citizens’ Attachment from Maastricht Treaty to Crisis.
- Best, Anthony, Hanhimaki, Jussi, Maiolo, Joseph, & Schulze, Kirsten. (2015). 20.Yüzyılın Uluslararası Tarihi: Siyasal Kitabevi.
- Bibow, Jörg. (2001). The Economic Consequences of German Unification: The Impact of Misguided Macroeconomic Policies. Retrieved from New York:
- Bolton, John R. (2010). It’s Europe’s Crises. New York Post.
- Breuer, Fabian. (2006). Between Ambitions and Financial Constraints: The Reform of the German Armed Forces. German Politics, 206-220.
- Canbolat, İbrahim S. (2009). Değişen Dünyada Almanya ve Türkler Bursa: Alfa Aktüel.
- Chapter Four: Europe. (2018). The Military Balance, 65-168.

- Cooper, Andrew F., & Flemens, Daniel. (2013). Foreign Policy Strategies of Emerging Powers in a Multipolar World: an Introductory Review. *Third World Quarterly*, 34(6), 943-962.
- CSIS. (2011). CSIS Web Sitesi. Retrieved from <https://www.csis.org/analysis/twq-germany-geo-economic-power-summer-2011>
- Çakmak, Haydar. (2014). Uluslararası ilişkiler: Giriş, Kavramlar ve Teoriler. İstanbul: Doğu Kitabevi.
- Decade Forecast: 2015-2025. (2017). Retrieved from Teksas:
- Dedeoğlu, Beril. (2018). Uluslararası Güvenlik ve Strateji (4. ed.). İstanbul: YeniYüzyıl Yayınları.
- Dinç, Cengiz. (2017). Avrupa Birliği'nin Küresel ve Bölgesel Politikaları. In *Küresel ve Büyük Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (ss. 91-119). Ankara: Orion Kitabevi.
- Dinç, Cengiz, & Akdemir, Erhan. (2017). Küresel ve Bölgesel Güçlerin Politikaları: Küresel Siyasette Bazı Temel Kavramlar. In *Küresel ve Bölgesel Güçlerin Stratejileri Güncel Değerlendirmeler* (ss. 13-35). Ankara: Orion Kitabevi.
- Doğan, Nejat. (2011). Almanya'nın Avrupa'daki Konumuna Teorik Yaklaşımlar: Almanya'nın Yeniden Birleşmesinden 20 Yıl Sonra Bir Değerlendirme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1-18.
- Economist, The (Producer). (2019). Country Profiles. worldinfogures.com. Retrieved from <https://worldinfogures.com/country-profiles/>
- Emir, Mehmet. (2021a). Milenyum Çağında AB Kimliğinin Analizi (2010-2018). *International Journal of Politics and Security (IJPS)*, 3(2).
- Emir, Mehmet. (2021b). Yirminci Yıldönümünde 11 Eylül: Kopenhag Okulu Çerçevesinde ABD İç ve Dış Politikasının Değerlendirilmesi. *International Journal of Politics and Security (IJPS)*, 3(3).
- Esch, Christian, Gebauer, Matthias, Pieper, Dietma, Wiegrefe, Klaus, & Zand, Bernhard. (2018). A New Cold War? U.S. Withdrawal from Nuke Treaty Worries Europeans. *Spiegel Online*.
- Franke, Ulrike. (2018). Germany Discusses Security And Defence Policy..Silly Season Or Real Change? Retrieved from Teksas:
- Fulbrook, Mary. (2008). Almanya'nın Kısa Tarihi. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Fürstenau, Marcel (Producer). (2018). Yorum: Birleşmeyi Hâlâ Başaramadık. *Deutsche Welle*. Retrieved from <https://www.dw.com/tr/yorum-birlesmeyi-hala-basaramadik/a-45730977>
- Germany Trade Statistics. (2018). *Globaledge Web Sitesi*. <https://globaledge.msu.edu>
- Gotkowska, Justyna. (2012). BUNDESWEHR 3.0 The Political, Military and Social Dimensions of the Reform of the German Armed Forces. Retrieved from Varşova:
- Grunstein, Judah (Producer). (2018). Is a Strong France and a Weak Germany the EU's New Normal? *World Politics Review*. Retrieved from <https://www.worldpoliticsreview.com>
- Harnisch, Sebastian. (2001). Change and continuity in post-unification German Change and continuity in post-unification German. *German Politics*, 35-60.
- Hatap, Fatma, & Yeltin, Hüseyin. (2022). Göçün Güvenikleştirilmesi Bağlamında Avrupa Birliği'nin Belarus Göçmen Krizine Yaklaşımı. *Uluslararası Eşitlik Politikası Dergisi*, 2(1), 99-117.
- Hook, Stephen W., & Spanier, John. (2016). *Amerikan Dış Politikası İkinci Dünya Savaşı'ndan Günümüze* İstanbul: İnkılap Yayın Sanayi ve Ticaret AŞ.
- Hülse, Rainer. (2009). The Catwalk Power: Germany's new foreign image policy. *Journal of International Relations and Development*, 293-316.
- Jahn, Egbert. (2015). *German Domestic and Foreign Policy Political Issues Under Debate - Vol. 2*. Berlin: Springer.
- Joint Economic Forecast Summary 2/18. (2018). Retrieved from Berlin:
- Karaalioglu, Mikdat (Producer). (2017). Alman Ekonomisinin 13 Maddelik Başarı Formülü. *Karar.com*. Retrieved from <https://www.karar.com/ekonomi-haberleri/alman-ekonomisinin-13-maddelik-basari-formulu-529500>
- Kausch, Kristina. (2015). Enabling or evading? Germany in the Middle East. Retrieved from Madrid, Brüksel:
- Kaygusuz, Özlem. (2007). Küreselleşme ve Ulusal Güvenlik Devleti: Geri Dönüş Mümkün mü? *Mülkiye Dergisi*, 31(255).
- Körner, Kevin. (2017). German Defence Policy Towards a More Integrated Security Framework. Retrieved

from Frankfurt:

Kroenig, Matthew. (2013). Nuclear Superiority and the Balance of Resolve: Explaining Nuclear Crisis Outcomes. *International Organization*, 141-171.

Kronauer, Jörg. (2016). *Yeni Alman Dünya Politikası Her Zaman Tetikte* İstanbul: Yazılama Yayınevi.

Kundnani, Hans. (2011). Germany as a Geo-economic Power. *The Washington Quarterly*, 34(3), 31-45. doi:10.1080/0163660x.2011.587950

Kümmel, Gerhard. (2001). *Civil-Military Relations in Germany: Past, Present and Future*. Retrieved from Strausberg:

Latest Development of Germany After Reunification. (2015). Retrieved from Hong Kong:

Marshall, Tim. (2018). *Coğrafya Mahkumları*. İstanbul: Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Martinsen, Kaare Dahl. (2005). The End of the Affair? Germany's Relationship with France. *German Politics*, 401-416.

Mauß, Hans W. (2006). *Germany's Uncertain Power Foreign Policy of the Berlin Republic*. New York: Palgrave Macmillan.

McNabb, David E. (2016a). *Commerce And Industry In A United Germany*. In *A Comparative History Of Commerce And Industry*, Vol II. (ss. 113-133): Palgrave Macmillan US.

McNabb, David E. (2016b). *The Germany Economy After Reunification*. In *A Comparative History Of Commerce And Industry*, Vol II. (ss. 97-112): Palgrave Macmillan US.

Meier, Oliver. (2016). *Germany and the Role of Nuclear Weapons Between Prohibition and Revival*. Retrieved from Berlin:

Miller, Terry, Kim, Anthony B., Roberts, James M., Tyrrell, Patrick, & Whiting, Torry K. (2018). *Highlights Of The 2018 Index Of Economic Freedom* Retrieved from Washington:

Örmeci, Ozan (Producer). (2017). *Henry Kissinger'dan 'Yeni Dünya Düzeninin Değerlendirilmesi'*.

Retrieved from <http://politikaakademisi.org/2017/11/07/henry-kissingerdan-yeni-dunya-duzeninin-degerlendirilmesi/>

Özdemir, Haluk. (2008). *Uluslararası İlişkilerde Güç: Çok Boyutlu Bir Değerlendirme*. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 63(3), 114-143.

Özen, Çınar. (2004). *Dünya Düzeni ve Gelişmekte Olan Ülkeler*. *Ekonomik Yaklaşım*, 15(52-53).

Redding, Stephen, & Sturm, Daniel M. (2005). *The Costs of Remoteness: Evidence from German Division and Reunification*. Retrieved from Londra:

Scharpf, Fritz W. (2018). *International Monetary Regimes and the German Model*. Retrieved from Köln:

Schauble, Wolfgang. (2015). *Germany And Europe's Economy*. In Lawrence H. Summers (Ed.).

Schmitt, Garry J. (2010). *Germany: Better Late Than Never*. American Enterprise Institute, 1.

Sönmezoğlu, Faruk, Arıboğan, Ülke, Ayman, Gülden, & Dedeoğlu, Beril. (2017). *Uluslararası İlişkiler Sözlüğü*. İstanbul: Der Yayınları.

Şanlıoğlu, Ömer. (2010). *ALMANYA'NIN BİRLEŞMESİNİN 20. YILI: EKONOMİ POLİTİKALARININ BASARISI AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME*. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 73-99.

Tian, Nan, Fleurant, Aude, Kuimova, Alexandra, Wezeman, Pieter D., & Wezeman, Siemon T. (2018). *Trends In World Military Expenditure, 2017*. Retrieved from Solna:

Uçarol, Rifat. (2015). *Siyasi Tarih* (10. ed.). İstanbul: DER Yayınları.

Ünver, O.Can. (2018). *Almanya'nın Dış Politikasında Değişim Var mı? Almanya'nın Dış Politikasında Değişim Var mı?*

Waltz, Kenneth N. (2017). *Yeni Gerçekçilik Kuramına Göre Savaşın Kökeni*. In *Uluslararası İlişkilerde Anahtar Metinler* (ss. 443-455). İstanbul: DER Yayınları.

Weitz, Richard (Producer). (2009). *Global Insights: Germany Relaunches NATO Nuclear Relaunches NATO Nuclear*. *World Politics Review*. Retrieved from <https://www.worldpoliticsreview.com/>

World Development Indicators. (2018). World Bank. <https://data.worldbank.org>

Yılmaz, Sait. *Almanya Kıskacındaki Avrupa Birliği*.

Yılmaz, Sait. (2017a). *Transatlantik ilişkiler ve Ortadoğu'nun NATO'su..*

Yılmaz, Sait. (2017b). *Uluslararası Güvenlik Teori, Pratik ve Gelecek*. Ankara: Kaynak Yayınları.

Yılmaz, Sait. (2018, Ağustos 23). *Merkel Almanyası*.